

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Təbriz Xəlilbəyli 1992-ci il yanvarın 31-də 28 yaşının tamam olmasına 12 gün qalmış Ağdam istiqamətindən Xocalının mühasirəsinin yarılması uğrunda aparılmış döyüşdə igidliklə həlak olmuşdu. Qəhrəman şəhid barədə yeni çəkilmiş "Ulu türkün Təbrizi" sənədli filminin ilk tamaşaçıları da o qanlı-qadalı günlərdən 28 il sonra Nizami Kino Mərkəzində Xocalı soyqırımının ildönümünə həsr olunmuş mərasimin iştirakçıları oldular.

Ssenari müəllifi və rejissor Kəmalə Musazadənin Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişi ilə "Salnaməfilm" kinostudiyasında ərsəyə gətirdiyi filmin təqdimatına toplaşanlar Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizədə və ərazi bütövlüyü yolunda döyüşlərdə canından keçmiş Vətən övladlarının əziz xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad etdilər.

Mərasimin aparıcısı Ən yeni tarixin çağdaş səhifəsinə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ən müdhiş səhnəsi, millətçi-separatçı erməni vandallarının xalqımıza qarşı törətdiyi soyqırımı olan Xocalı faciəsinin qanlı xronikası barədə məlumat verdi. Bildirildi ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin keçmiş sovet ordusunun tör-töküntü bölməsi ilə birlikdə bütün bir şəhəri dinc əhalisi ilə birlikdə vəhşicəsinə məhv etməsini Azərbaycanın Milli Məclisi bütün dünyaya əsl soyqırım aktı kimi təqdim etmişdir. Bu kütləvi etnik qırqınlı bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanan "Xocalıya ədalət!" kampaniyası çərçivəsində dünyanın əksər ölkələrində çoxsaylı tədbirlər təşkil olunub. İndiyə qədər 10-dan çox ölkə Xocalı qətlamını soyqırımı kimi tanıyıb.

Sonra səhnəyə dəvət alan "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi, professor Cəmil Quliyev Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişi ilə "Salnaməfilm" kinostudiyasında milli tarixi yaddaşımızın yaşıdılması, Qarabağ hadisələri, Milli qəhrəmanlarımızın tanınması ilə bağlı çoxsaylı ekran əsərlərinin çəkildiyini və dünyada nümayiş olunduğunu söylədi. Milli Qəhrəman Təbriz Xəlilbəylinin Qarabağ

"Ulu türkün Təbrizi"

hadisələrinin ilk günündən cəbhəyə getmək istəyindən, torpaqlarımızın işğaldan azad olunması naminə göstərdiyi şücaətdən danışan natiq bildirdi ki, onun kimi qəhrəmanların ömür yolu gənc nəsil üçün əsl vətənpərvərlik məktəbi, sənət üçün isə həyatın verdiyi ən ibretli mövzudur.

Yaradıcı heyətin bitkin bir sənədli ekran əsəri yaratmağa nail olduğunu bildiren tanınmış kinoşünas qeyd etdi ki, "Ulu türkün Təbrizi" böyük istiqlal şairi Xəlil Rza Ulutürk öz ali məsləkinə uyğun böyüdüb-tərbiyələndirdiyi Milli Qəhrəman Təbriz Xəlilbəyliyə həsr olunan ikinci sənədli filmidir. Ssenarist-rejissor Kəmalə Musazadənin ekranlaşdırdığı yeni filmə Təbriz Xəlilbəylinin ömür və döyüş yolu haqqında bir çox maraqlı epizodlar əksini tapıb.

Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişi ilə Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarına həsr olunmuş silsilə sənədli filmlərin yaradılmasında iştirakından məmnunluğunu söyləyən Kəmalə Musazadə belə bir hüznü gündə danışmağın çətin olduğunu bildirdi. Filmin müəllifi ermənilərin Xocalıda

və digər yurd yerlərimizdə törətdikləri vəhşilikləri xatırladaraq dedi ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt bu faciələri unutmayacaq və gec-tez öz torpaqlarını düşmən tapdağından azad edəcək. Bu mövzuda yaradılan xronikalar, çəkilən ekran əsərləri isə Ermənistanın bais olduğu qanlı müharibənin canlı mənzərəsinə gələcək nəsillərə çatdıracaq.

Səhnəyə qalxması və çıxışı dəfələrlə alqışlanan

veteranı Xudu Xuduyevin və döyüş dostlarının, vəfalı ömür-gün yoldaşı Sevinc xanımın, qızı Gültacın, nəvəsi balaca Təbrizin və yaxın qohumların filmə söylədikləri bioqrafik bir ardıcılıqla qəhrəmanın bitkin obrazını tamaşaçılara təqdim etdi.

Filmə söylənənlərdən məlum olur ki, Təbriz Xəlilbəyli 1964-cü il fevralın 12-də Bakı şəhərində, Xalq şairi Xəlil Rza Ulutürkün ailəsində dünyaya göz açıb. 1981-ci ildə M.Müşfiq

şəhid Təbriz Xəlilbəylinin anası Firəngiz Xəlilbəyli oğlunun hələ uşaqlıqdan böyük amallarla yaşadığını, onun yurdseverliyi və hünəri ilə öz xalqını, eləcə də ailəsini şərəfləndirdiyini söylədi. Qəhrəman anası şəhidlərin ölmədiyini, onların mənsub olduğu millətin yaddaşında yaşadığını vurğulayaraq qeyd etdi ki, oğlu da hünəri ilə gənc nəsle vətənsəverlik nümunəsi göstərərək və şərəfli ölümü ilə əbədiyyət qazanıb. Firəngiz xanım axırda ömür-gün yoldaşı, Xalq şairi Xəlil Rza Ulutürkün oğlu Təbrizə həsr etdiyi şeiri ana öyüncü və yağışı ilə səsləndirdi.

Sonra film mərasim iştirakçılarına təqdim edildi. Sənədli ekran əsərində Milli Qəhrəman Təbriz Xəlilbəylinin yeni nəsillərə örnek olan ömür yolu təsirli epizodlarla, onu yaxından tanıyanların xatirələri ilə canlandırılıb. Firəngiz xanımın, Xəlil Rza ailəsinin yaxın dostları olan Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlının və məfkurə nəğməkəri Rüstəm Behrudinin, Təbrizin ilk məktəb müəllimi Əməkdar artist Azad Şükürovun, komandiri olmuş Qarabağ və Əfqanıstan müharibələrinin

adına 18 nömrəli orta məktəbi bitirib. Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun rejissorluq fakültəsində qiyabi təhsil alıb və C.Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında işləyib. 1991-ci ilin sonlarında Təbriz könüllü olaraq cəbhəyə yola düşüb. O, qısa döyüş yolu keçsə də, yoldaşları arasında nüfuz və hörmət qazanıb. Döyüşlərdə neçə-neçə yaralı əsgəri atəş altından çıxarıb, düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv edib. Döyüş şücaətlərinə görə Daxili İşlər Nazirliyinin "Boz qurd" mükafatına layiq görülüb. 1992-ci il yanvarın 31-də baş verən döyüşdə qəhrəmancasına həlak olub, Bakıda Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 oktyabr 1992-ci il tarixli fərmanı ilə Təbriz Xəlilbəyliyə ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilib.

**Tahir AYDINOĞLU,
Elşən AĞALAROV (foto),
"Xalq qəzeti"**